

Defensie

ARCHIEF

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst
Veiligheidsdienst
Kabinet van de Directeur

Bezoekadres:
Frederikszema, Gebouw 32
van der Burchlaan 31
Postadres:
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Steller:
J.A. van Reijt
Telefoon
Fak

Intern memorandum

Aan: Leden en secretaris DB
Datum: 22-10-2002
Oors. kenmerk: DIS2002or8255
Onderwerp: RIV 151002

Op 151002 heeft de eerste bijeenkomst van de RIV plaatsgehad.

Voor de MIVD waren dit de thema's Irak
presentatie DMIVD (zoals uitgesproken) is in bijlage gevoegd.

De tekst van de

DMIVD

J.A. van Reijt

Bijlage: tekst briefing DMIVD

Briefing DMVD voor RIV, 15 oktober 2002 Irak

In de komende 15 minuten wil ik u informeren over de militaire situatie in Irak

IRAK

De militaire situatie in Irak

Allereerst de militaire situatie in Irak. De dreiging van een militaire interventie heeft tot nu toe niet geleid tot significante wijzigingen in de normaliter al hoge staat van paraatheid van de Iraakse strijdkrachten.

Irak verloor tijdens de Golfoorlog nagenoeg de helft van zijn conventionele strijdkrachten. Het reguliere leger is door gebrek aan materieel, training en motivatie slechts beperkt tot verdediging in staat. Dit geldt ook voor de luchtmacht, mede als gevolg van de onafgebroken Amerikaanse en Britse luchtoperaties in de noordelijke en zuidelijke no-fly zones boven Irak. Bovendien geldt de luchtmacht als weinig betrouwbaar.

Krachtige tegenstand kan wel verwacht worden van de Republikeinse Garde en de Speciale Republikeinse Garde, al met al zo'n 6 divisies van 12.000 man elk. Deze goedbewapende eenheden zijn gepositioneerd ter verdediging van strategisch belangrijke objecten, waaronder de luchtverdediging. De hoofdstad Bagdad en Saddam's geboorteplaats Tikrit, worden voorts beveiligd door de Speciale Republikeinse Garde en door veiligheidsorganisaties van de Ba'ath en de Fedayean Saddam, beide onder bevel van Saddam's zonen.

Over de uiteindelijke betrouwbaarheid en loyaliteit van de Republikeinse en de Speciale Republikeinse Garde ontbreken gegevens. Aangenomen wordt, dat hoe dichter de eenheden bij Saddam Hoessein staan, hoe groter hun loyaliteit zal zijn, en des te groter hun bereidheid tot militaire tegenstand.

Appreciatie van de beschikbaarheid van NBC wapens

Recente gegevens (d.w.z. na 1998) over de precieze stand van zaken rond NBC wapens in Irak ontbreken vrijwel.

Desalniettemin is op basis van de sindsituatie van UNSCOM en technische factoren van invloed op de periode daarna, een redelijk betrouwbare schatting te maken. De MIVD beoordeelt de beschikbaarheid van NBC-wapens in Irak als volgt.

Irak beschikt thans niet over nucleaire wapens, noch over een adequate infrastructuur voor de verrijking van uranium 235. Wel beschikt Irak over de kennis voor een nucleair programma en mogelijk over een geïmproviseerde infrastructuur waarmee wordt getracht tot verrijking van splijtstof te komen. Met de beschikbare hoeveelheden laagwaardig stralingsmateriaal moet Irak in staat worden geacht tot de productie van

radiologische wapens. De MIVD beschikt echter niet over aanwijzingen dat Irak dit nastreeft of deze wapens bezit.

Irak beschikt thans vrijwel zeker over militair relevante hoeveelheden chemische en biologische strijdmiddelen. Voorts beschikt Irak over een significante hoeveelheid voorlopers (stoffen die in combinatie chemische strijdmiddelen kunnen opleveren) en over grondstoffen voor de productie van biologische strijdmiddelen. Irak beschikt voorts over de kennis, en vermoedelijk ook nog over de (geïmproviseerde) infrastructuur voor productie. Vast staat dat Irak een deel van zijn programma's en middelen blijvend aan UNSCOM inspectie heeft weten te onttrekken. Verwachtbaar is dat Irak de productie van chemische en biologische strijdmiddelen na 1998 op bescheiden schaal heeft voortgezet. Het is echter aannemelijk dat een deel van de voorraden door de tijd en door minder hoogwaardige productiemethoden minder effectief is. Dat geldt m.n. biologische strijdmiddelen. Toch moet ervan worden uitgegaan dat militair relevante voorraden (met name chemische) strijdmiddelen in het land aanwezig zijn.

Voorts beschikt Irak over de kennis om deze strijdmiddelen in wapens in te bouwen, zoals in vliegtuigbommen, artilleriegranaten en in koppen van ballistische raketten van het type SCUD. Van deze wapens zijn door UNSCOM grote hoeveelheden aangetroffen en vernietigd. Het is echter aannemelijk dat Irak nog steeds beschikt over een restcapaciteit inzetbare bommen, artilleriegranaten en koppen van SCUD raketten, m.n. met chemische lading.

De mogelijkheden voor inzet van NBC-wapens in geval van een gewapend conflict

Bij de beoordeling van de militaire mogelijkheden voor Irak om chemische of biologische wapens bij een Amerikaanse aanval daadwerkelijk in te zetten spelen vier aspecten een rol: 1) de beschikbaarheid van inzetmiddelen (artillerie, ballistische raketten, vliegtuigen en onbemande vliegtuigen, de zgn. UAV's); 2) de operationele gereedheid van die inzetmiddelen; 3) de commandovoering en verbindingen; en 4) de doelkeuze en de aard van de militaire confrontatie.

Voor evt. inzet van C en B wapens heeft Irak de beschikking over artillerie en een klein aantal ballistische raketten voor korte dracht, ongeveer 150 km). Inzet met vliegtuigen op grotere afstand is beperkt mogelijk. Datzelfde geldt voor UAV's.

Het bereik van deze geïmproviseerde UAV's is beperkt tot zo'n 100 km. In al deze gevallen is sprake van zgn. gevechtswapens, waarvan de inzet beperkt is tot binnen Irak.

Voor inzet buiten Irak, zijn m.n. ballistische raketten met langere dracht van belang.

De Al-Hussein is een onderhoudsintensieve doorontwikkeling van de SCUD B. De technische staat waarin deze raketten thans verkeren is onzeker.

Onbekend is of Irak een chemische lading voor de Al-Hussein heeft weten te ontwikkelen. Inzet van biologische wapens met ballistische raketten is op zichzelf weinig effectief en technologisch zeer gecompliceerd. Het is twijfelachtig of Irak hiertoe in staat is.

Wat er in geval van een krachtige aanval op Irak, van het *command and control* systeem overblijft is onzeker. Naar verwachting zullen Amerikaanse luchtaanvallen juist gericht zijn op centra voor Irakese bevelvoering en verbindingen. Het is derhalve

mogelijk dat orders voor inzet van C en B wapens de bevoegde commandant niet (meer) bereikt doordat de verbindingen afgesneden zijn. Voorts kan de militaire situatie ter plekke al zodanig verslechterd zijn, dat uitvoering van de order niet plaats kan vinden.

Tenslotte is effectieve inzet van chemische en biologische wapens sterk gebonden aan lokale weersomstandigheden en het terrein. In open terrein is de kans op succes het grootst. Voorts zijn troepenconcentraties altijd kwetsbaar. Inzet van deze wapens bij gevechten in bewoonde gebieden levert echter een groot risico op voor de eigen troepen en bevolking.

Samengevat: alhoewel de intentie bij Irak er kan zijn (en berichten duiden daarop) om in geval van een Amerikaanse aanval C en/of B wapens in te zetten, betekent dit nog niet dat dit ook daadwerkelijk effectief kan plaats vinden. Er zijn enkele nadrukkelijk beperkingen, zowel t.a.v. inzetmiddelen, operationele gereedheid en doelkeuze. Meest waarschijnlijk is een beperkte inzet van chemische wapens tegen grondtroepen in Irak zelf, zolang de strijd zich nog niet in de steden afspeelt. Inzet buiten Irak met enkele ballistische raketten en evt. vliegtuigen is mogelijk, maar zal ook een beperkt karakter hebben. Wat echter nooit uitgesloten mag worden, gezien de middelen en de kennis waar Irak over beschikt, is een asymmetrische inzet van chemische, biologische en evt. radiologische strijdmiddelen. Daarin schuilt het grootste risico.

Weerslag gewapend conflict op de landen in de regio

De weerslag van een gewapend conflict op de landen in de regio is een complex vraagstuk, dat zich niet in enkele minuten laat schetsen. Toch enkele hoofdlijnen. Cruciale criteria daarbij zijn de duur van een evt. Amerikaanse operatie, en de situatie na afloop ervan.

Met uitzondering van de Israëlische regering stellen de landen in het Midden-Oosten zich (met nuance verschillen) terughoudend op tegenover een militaire interventie. Zij percipiëren op dit moment geen directe dreiging van het Irakese regime. De meeste landen willen (binnenskamers) wel van Saddam af, maar zijn evenzeer bevreesd voor een instabiel Irak na de val van het huidige regime, en -zoals Turkije, voor het weer opstaan van de Koerdische kwestie. Voorts moeten zij rekening houden met heftige reacties vanuit hun bevolking op een Amerikaanse aanval, mede gezien de Amerikaanse (en Irakese) houding in het Israëlisch Palestijns conflict. Die reacties waren tijdens de Golfoorlog ook wijdverbreid en hevig. Onder de huidige omstandigheden zullen zij zeker niet minder zijn.

In algemene zin is het oordeel van de MIVD, dat de interne gevolgen van een kortdurende militaire operatie door de veiligheidsapparaten van de omliggende landen beheersbaar zijn, en dat zo'n operatie ook hun (stilzwijgende) instemming heeft. Hoe langer de operatie echter duurt, des te hoger zullen de spanningen oplopen. Waar dat toe leidt is nauwelijks in te schatten.

Ministerie onderdeel

MIVD

Uitgaand stuk (invullen door het BDI o.g. secretaris)

getypt door gecoll. door

verzendsdatum verzonden door

22.10.02

22002

Bezoekadres

Doorkiesnummer

- Blauwe brief
- Brief
- Nota
- Telegram
- Telex
- Klod + n

Onderwerp

INTERNALE MESS

RIV 15-10-02

LEDEN EN SECRETARIS DB

(KENNISGEVING)

Mede te zenden bijlagen Aantal

(BRIEFING MIVD OVER IRAK EN AFGHANISTAN.)

VERZONDEN VOOR

Aanwijzingen voor het BDI o.g. de secretaris MOET NIET VERSTUURD TE WORDEN; Slechts opleggen e.v.p.

Steller

Toestel

Datum

15/10/02

Paraaf

Verzendingdatum

Vervolg- en medeparaten vooraf

Dienstonderdeel Ontv. Verz. Paraaf

Te zenden afschriften

ex. van

ex. van

ex. van

ex. van

ex. van

ex. van

ex. van

ex. van

ex. van

Archief

22/10

Steller

Eindparaaf

Afgedane stukken

Arrestale paraaf

Ter kennisgeving achteraf

Overlegde dossiers

Codenummers

043

29 OKT 2002